

maa være Enhver klart, at naar de have denne Mening, saa kunne vi aldeles ikke være derved, saa maa det blive staaende til evige Tider. Det gaar saa ofte med dem, der ville videst, saaledes, at naar der saa kommer et Forslag om Forandring i det Bestaaende, saa blive de uroffelige. Konservative, de holde da i Virkeligheden paa det Bestaaende. Man bebrejdede os strax — og det er ganske vist en Bebrejdelse, som jeg ventede — at vi ikke blot have taget Tiendeyderne med — jeg skal her i Forbigaaende bemærke til det ærede Medlem for Middelfart, at naar vi her, hvor det gjælder at forandre Tiendomsforhold, tale om Tiendeydere, saa have vi troet, at det var en Selvsølge, at derved ikke kunde forstaaes Andre end Eierne, ikke Fæsterne; men en saadan Redaktionsændring kunne vi jo naturligvis ikke have Noget imod at foretage, hvis det iøvrigt skulde findes hensigtsmæssigt — men tillige Tiende-eierne; ogsaa de kunne efter vort Forslag forlange deres Ret kapitaliseret. At man har gjort det til Skade for Tiendeyderne, er der Ingen, der finder, men man mener, at det maasse kunde genere Statskassen. Jeg skal her blot sammenholde de 2. Betragtninger, som her gjøres gjældende. Paa den ene Side siger man, at man gaar Eierne for nær ved at blande sig i dette private Tiendomsforhold. Den høit-ærede Finansminister godtgjorde jo allerede igaar i Forbigaaende meget klart, at det var absolut nødvendigt, naar man vilde omordne dette Forhold, hvad jeg ogsaa tillod mig at bemærke ved Indbringelsen af Forslaget, at hvor der var saa mange Enkelte, hvis Samtykke skulde kræves til Afløsning, kunde dette kun finde Sted, kunde dette kun ordnes, naar man gik Lovgivningens Vej, lod Lovgivningen gribe ind. Hvorfor vi ved saaledes at gaa Lovgivningens Vej ogsaa have anset det nødvendigt at give Tiende-eierne denne Ret, har jeg allerede tilladt mig at fremhæve ved Indbringelsen af Forslaget. Det er fuldstændig nødvendigt, naar vi ikke ville stille Tiende-eierne mere ugunstig. Det vilde være at sætte dem i en ugunstigere Stilling, deres Stilling vilde i høi Grad forrykkes, naar de, hvergang en Tiendeyder forlangte, at Afløsning skulde finde Sted, da skulde tage imod

saadan stykkevis Afløsning, tage imod en lille bitte Kapital den ene Gang efter den anden, maasse paa en for ham aldeles uhenigtsmæssig Maade. Det ærede Medlem for Middelfart ligeoverfor (H. C. D. Müller) mente, at man kunde lade Banken træde til, og det er ogsaa Noget, der har været mig klart, at det var en Mulighed, og jeg skal senere vende tilbage dertil. Man kan vælge Kreditkassen, og man kan vælge Statskassen, det beror paa et Skjøn, hvad man i saa Henseende vil vælge. Jeg tror, at det ærede Medlem (Winther) forsøgte paa at være vittig paa den nye Banks Bestøtning; forsaavidt jeg har opfattet hans Foredrag, forsøgte han derpaa; men det lykkedes rigtignok ikke. Jeg har ganske rigtigt ogsaa tænkt paa, at Bankerne, hvor der var Aaledning, dertil, naar der var Spørgsmaal om at ordne denne Sag ad Lovgivningens Vej, kunde træde til. Men jeg har tillige tænkt mig, at det ved at ordne dette Mellemværende vilde være hensigtsmæssigere at foretrække Statskassen, netop fordi man derved vilde undgaa de Betalinger, som ellers maa ydes til de private Mellemmand; men, som sagt, jeg indrømmer, at dette Forhold meget godt vil kunne tænkes løst uden ved Hjælp af Statskassen. Forslagsstillerne have derimod anset det for aldeles nødvendigt at give Tiende-eierne Ret til at forlange Afløsning, naar denne forlanges af nogen enkelt Yder. Jeg indrømmer, at man vel ikke ubetinget behøvede alene at give dem denne Ret til at forlange Afløsning; men det er en Behagelighed, som de ville sætte Pris paa, som vil være dem dobbelt kjærkommen, forsaavidt de ofte i andre Henseender finde dem forurettede ved denne Lov, og at vi derved skulde være gaaede. Nogen for nær, forekommer mig at være fuldstændig utænkeligt. Det ville De ogsaa se, at der ikke er stor Forskjel, om vi altid indrømme dem Afløsningsret, eller om vi kun gjøre det, naar Yderne forlange det. Hvor let kan ikke en Tiende-eier faae de enkelte Tiendeydere til at forlange Afløsning? De vilde derved komme til at staa ganske paa det samme retlige Standpunkt. Stor Forskjel er der ialtsald ikke. Det forekommer mig derfor i og for sig at være naturligt, at der ogsaa